

[K. B. Andersen.]

nogen sinde. Jeg er ikke uenig i værdien af, som ministeren udtrykte det, at prøve kræfter på praktiske opgaver. Men når det drejer sig om ungdomsårene, er det afgørende vigtigt, at disse praktiske opgaver er led i en uddannelse med fremtidsmuligheder i, ganske uden hensyn til af hvilken art denne uddannelse så i øvrigt er. Hvis vi ville undersøge, hvilke unge der i dag får en 12-årig grunduddannelse, er det ikke sikkert, at det ville vise sig at være dem, der trængte mest til den støtte, som en solid grundlæggende uddannelse er — eller rettere sagt: vi ved, at det ikke er sådan.

Og så nogle bemærkninger om de emner, der savnes i ministerens redegørelse.

Først og fremmest savnes en grundig behandling af det grundlæggende spørgsmål: Får alle i det danske samfund i dag den uddannelse, de har lyst og evner til? Vi ved, at svaret trods alle fremskridt og alle bevillinger op til denne dag må være et nej, og det til trods for at det må være et klart uddannelsespolitisk mål. Det er desværre stadig sådan, at de manglende muligheder, som utilstrækkelig uddannelse giver, i høj grad nedarves. Der er mange årsager hertil. En vigtig årsag er, at den grundlæggende uddannelse afbrydes for tidligt for mange unge. Det bødes der delvis på med den vedtagne udvidelse af undervisningspligten, men også kun delvis. Jeg understreger ordet undervisningspligt — ingen ønsker vel skolepligt. Der må indgå så mange forskellige uddannelser i de pligtige år, at alle unge kan få deres uddannelsesmæssige behov dækket inden for eller uden for skolen eller hidtil kendte uddannelsesinstitutioner. Men en kun 9-årig sikring af uddannelsen vil ikke hindre, at unge stadig kan gå ud i samfundet uden en faglig uddannelse, en gymnasieuddannelse, en HF-uddannelse el. lign. Jeg har allerede omtalt sorteringsskolens mangler. Med opretholdelsen af realafdelingen i dens hidtidige form modvirkes på afgørende vis enhedsskolen, og derved opretholdes en deling, der kan få uheldige virkninger for de unges videre uddannelsesmuligheder.

Helt afgørende for adgangen til uddannelse i ungdomsårene er de hindringer, der samler sig om økonomi, bopæl og miljø. Det sidste er vel nok det, vi kan gøre mindst ved ad politisk vej, men det bliver opgaven

jo ikke mindre af. Det økonomiske kan vi derimod gøre noget ved. Dette afgørende forhold omtalte ministeren ikke med et ord. Vi venter stadig på den reform af ungdommens uddannelsesfond, som burde have været indledt i fjor. Vi er enige i, at reformen ikke kan gennemføres fuldt ud med ét slag. Det har de uddannelsessøgende af alle kategorier også vist forståelse for ved deres henvendelse til folketingsudvalget i foråret. Men det er vigtigt at få begyndt den reform, der er brug for. Jo flere midler vi ofrer på uddannelse af den ene eller den anden art, des mere urimeligt må det virke, at vi ikke kan sikre en mere lige adgang til disse uddannelser, end tilfældet hidtil har været. Det var den tankegang, der var baggrunden for den tidligere regerings nedsættelse af det udvalg, der i fjor har lagt sin betænkning på ministerens bord. Nu venter vi på et reformforslag, der i lige grad sikrer støtte til unge uden hensyn til deres uddannelses karakter.

De geografiske hindringer bliver trods de bedre transportmidler formentlig et stadig større problem. Det skyldes, at vi på det ene felt efter det andet ser, hvordan større undervisningsenheder afløser de mindre, for at kravene til fagvalg, til linjedeling osv. kan imødekommes. Vi har set denne udvikling inden for folkeskolen gennem en årække, vi har set den i de senere år inden for de faglige uddannelser, på tekniske skoler og handelsskoler og mange andre steder. Vi bør nok overveje, om de større enheder i alle tilfælde er udvejen, så det ikke bliver inertiens lov, der kommer til at bestemme, hvilken størrelse de forskellige institutioner skal have, med de opgaver, der i hvert enkelt tilfælde skal løses.

Disse geografiske hindringer bliver vel desværre større nu, hvor staten trækker sig ud af befordringsordningerne og overlader dem til lokal afgørelse. Vi løber her risikoen for egnsforskelle i uddannelsesmulighederne. Måske kan ministeren berolige på dette punkt. Jeg tror det nu ikke; det er en forringelse af befordringsordningerne, vi står over for. Vi kan imidlertid effektivt modvirke de geografiske hindringer ved at sprede de institutioner, vi i øvrigt har behov for, ud over landet. Det kan vi vende tilbage til, når vi formentlig inden så længe skal drøfte placering af uddannelsescentrene.